

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 5/2007 rd

Regeringens proposition om godkännande av avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om tillämpningen av vissa bestämmelser i konventionen av den 29 maj 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater och i 2001 års protokoll till denna samt med förslag till lagar som har samband med detta

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 30 maj 2007 en proposition om godkännande av avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om tillämpningen av vissa bestämmelser i konventionen av den 29 maj 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater och i 2001 års protokoll till denna samt med förslag till lagar som har samband med detta (RP 14/2007 rd) till lagutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Tanja Inananen, justitieministeriet
- polisöverinspektör Marja Kartila, inrikesministeriet
- överinspektör Tom Laitinen, Riksåklagarämbetet
- kriminalinspektör Taina Neira, Centralkriminalpolisen
- advokat Markku Fredman, Finlands Advokatförbund
- professor Raimo Lahti.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner det i Bryssel den 19 december 2003 ingångna avtalet mellan Europeiska unionen samt Republiken Island och Konungariket Norge om tillämpningen av vissa bestämmelser i konventionen av den 29 maj 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater och i 2001 års protokoll till denna. Avtalet grun-

dar sig på artiklarna 24 och 38 i fördraget om Europeiska unionen.

Syftet med avtalet är att effektivisera och underlätta samarbetet mellan medlemsstaterna i Europeiska unionen samt Island och Norge kring internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden. Med stöd av avtalet kan vissa bestämmelser i konventionen och protokollet till denna tillämpas. Dessa bestämmelser gäller bland annat för-

hör med vittnen genom video- och telefonkonferens, gemensamma utredningsgrupper, hemliga utredningar, avlyssning av teledokument, framställningar om rättslig hjälp som gäller bankkonton samt politiska brott.

Avsikten är att meddela generalsekreteraren för Europeiska unionens råd när riksdagen och statsrådet har godkänt avtalet. Avtalet har ännu inte trätt i kraft internationellt.

I propositionen ingår även förslag till lagar om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen och om ändring av lagen om tillfälligt överförande av frihetsberövade personer i bevissyfte i brottmål. Lagarna är avsedda att träda i kraft samtidigt som avtalet. Ikraftträdandet bestäms genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Propositionen går i sak ut på att vissa bestämmelser i konventionen om rättslig hjälp från år 2000 och det tillhörande protokollet från 2001 ska bli tillämpliga i fråga om Island och Norge. Utifrån en utredning anser utskottet det lämpligt att rättslig hjälp i brottmål ska kunna ges mellan Finland och Island respektive Norge enligt samma avtalsbestämmelser som idag tillämpas mellan Finland och andra EU-länder. Det kommer inte att förekomma några problem med rättssäkerheten, för Island och Norge är jämförbara med EU-länderna när det gäller garantierna för rättssäkerheten. Utskottet tillstyrker propositionen med följande anmärkningar och ändringsförslag.

När lagutskottet behandlade propositionerna om att godkänna och sätta i kraft konventionen med protokoll ansåg utskottet att justitieministeriet efter att konventionen och protokollet trätt i kraft bör följa upp hur bestämmelserna tillämpas och utifrån erfarenheterna överväga om det finns skäl att stifta en särskild lag om Europakonventionen om ömsesidig rättslig hjälp (LaUB 4/2003 rd, s. 5/I och LaUB 13/2004 rd, s. 3/II). Det föreliggande avtalet och lagen om att sätta det i kraft kompletterar lagstiftningen om internationell rättslig hjälp i brottmål. I anknytning till den bevakning och bedömning som utskottet tidigare förutsatt bör justitieministeriet fästa uppmärksamhet vid tillämpningen av de nya bestämmelserna, anser utskottet.

Detaljmotivering

2.1 Lagen om sättande i kraft av avtalet

I §. I paragrafen föreskrivs att de avtalsbestämmelser som hör till området för lagstiftningen gäller som lag "sådana Finland har förbundit sig till dem". Den här typen av formulering används i blancobestämmelserna i lagar om sättande i kraft av fördrag som Finland ingått.

Men avtalet är inte ett fördrag som Finland ingått. Det är EU som ingått avtalet med Island och Norge med stöd av artikel 24 och 38 i fördraget om Europeiska unionen. Finland är alltså formellt sett inte part i avtalet. Avtalsbestämmelserna blir bindande för Finland som medlem i EU och utifrån beslut i rådet, även om rådets slutliga beslut om att avtalen ska vara bindande i Finland kräver att vi uppfyller de krav som följer av våra konstitutionella förfaranden. Därför är det på sin plats att se över formuleringen i paragrafen, t.ex. på följande sätt: bestämmelserna gäller som lag "sådana som Finland såsom medlemsstat i Europeiska unionen har förbundit sig till dem" (jfr GrUU 5/2007 rd, s. 5/II).

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår lagutskottet

att riksdagen godkänner det i Bryssel den 19 december 2003 ingångna avtalet mellan Europeiska unionen och Re-

publiken Island och Konungariket Norge om tillämpningen av vissa bestämmelser i konventionen av den 29 maj 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater och i 2001 års protokoll till denna,

att lagförslag 2 godkänns utan ändringar och

att lagförslag 1 godkänns i enlighet med propositionen men 1 § med följande ändringar:

Utskottets ändringsförslag

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Bryssel den 19 december 2003 ingångna avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om tillämpningen av vissa bestämmelser i konventionen av den 29 maj 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater och 2001 års protokoll till denna gäller som lag sådana som *Finland såsom medlemsstat i Europeiska unionen har förbundit sig till dem.*

Helsingfors den 5 oktober 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Heidi Hautala /gröna
medl. Esko Ahonen /cent
Oiva Kaltiokumpu /cent
Ilkka Kantola /sd
Sampsa Kataja /saml
Jari Larikka /saml

Sanna Lauslahti /saml
Markku Pakkanen /cent
Lyly Rajala /saml
Pirkko Ruohonen-Lerner /saf
Tero Rönni /sd
Mirja Vehkaperä /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Tuomo Antila.